

การวิเคราะห์องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย: การศึกษาจากคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล

ชูชัย สมิติไกร¹

อาชว์บาร์มี มณีตระกูลทอง²

(Received: May 23, 2020; Revised: February 22, 2021; Accepted: March 19, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย โดยใช้แนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล และ (2) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคลกับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ โดยการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล เพื่อระบุองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย และช่วงที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคลกับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยช่วงที่ 1 ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุด ได้แก่ (1) แบบบันทึกคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล (2) แบบบันทึกความสอดคล้องกันในการค้นหาคำศัพท์ และ (3) แบบตรวจสอบความถูกต้องของการจัดกลุ่มคำศัพท์ สำหรับการวิจัยช่วงที่ 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1/2562 และ 2/2562 จำนวนทั้งสิ้น 1,042 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา (2) แบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ (3) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิจัยช่วงที่ 1 พบว่าคำศัพท์พรรณาลักษณะของบุคคลที่สะท้อนจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวนทั้งสิ้น 261 คำ และสามารถจำแนกได้เป็น 22 กลุ่ม

ผลการวิจัยช่วงที่ 2 พบว่า (1) จุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ และ (2) ลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านได้ โดยลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบมีอำนาจทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ในจำนวนที่มากที่สุด รวม 14 จุดแข็ง รองลงมาได้แก่ด้านการเปิดเผยตนเอง สามารถทำนายได้ 7 จุดแข็ง ด้านการเปิดรับประสบการณ์สามารถทำนายได้ 5 จุดแข็ง ด้านการตอบสนองทางอารมณ์สามารถทำนายได้ 2 จุดแข็ง และด้านความซื่อสัตย์-ถ่อมตนและด้านการเห็นตามผู้อื่นสามารถทำนายได้ 1 จุดแข็ง

คำสำคัญ: จุดแข็งเชิงจิตวิทยา การศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล ลักษณะบุคลิกภาพ

¹ ศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อีเมล: chuchai.s@cmu.ac.th

² อาจารย์ ดร., ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อีเมล: archabaramee@gmail.com

An Analysis of Psychological Strength Factors in the Thai Context: A Psycho-Lexical Study

Chuchai Smithikrai¹

Archabaramee Maneetrakunthong²

Abstract

The purposes of this study were (1) to investigate psychological strengths factors in the Thai context by using a psycho-lexical approach; and (2) to investigate relationships among psychological strengths factors and six factors of personality traits. The research was divided into 2 phases: (1) a psycho-lexical study aimed to identify psychological strengths factors in the Thai context; and (2) a correlational study aimed to examine relationships among psychological strengths factors and six factors of personality traits.

The research instruments in phase 1 consisted of (1) a record sheet for recording person descriptive terms; (2) a record sheet for checking congruence of judges searching person descriptive terms; and (3) a verification form for classifying of person descriptive terms. In phase 2, the sample was comprised of 1,042 undergraduate students enrolled in the first and second semester of 2019 academic year. The research instruments consisted of (1) the psychological strengths assessment; (2) the HEXACO inventory; and (3) personal data sheet.

The results of phase 1 study found that person descriptive terms reflecting psychological strengths and confirmed by experts consisted of 261 terms and could be classified into 22 groups. The results of phase 2 study found that (1) each of psychological strengths was correlated with six factors of personality traits; and (2) six factors of personality traits significantly predicted each of psychological strengths. In sum, conscientiousness was the personality trait that can predict most of the psychological strengths (14 strengths). Extraversion significantly predicted 7 strengths; while openness to experience significantly predicted 5 strengths. Emotionality significantly predicted 2 strengths. In addition, honesty-humility and agreeableness significantly predicted only one strength.

Keywords: psychological strengths, psycho-lexical study, personality traits

¹ Professor, Dr. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Email: chuchai.s@cmu.ac.th

² Dr. Department of Psychology, Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Email: archabaramee@gmail.com

บทนำ

ความสนใจของนักจิตวิทยาเกี่ยวกับคุณลักษณะทางบวกของบุคคลกำลังเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน โดยมีสาเหตุสำคัญเนื่องมาจากผลการวิจัยด้านจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology) ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสถานะที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตอย่างเป็นสุขและเติบโตงอกงาม ทั้งในด้านส่วนตัว ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านสังคม (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000) ดังนั้น การวิจัยจิตวิทยาเชิงบวกจึงมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและวิธีการในการสร้างเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่นำไปสู่สถานะที่เป็นสุขและงอกงาม รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถมีสุขภาวะ ซึ่งประเด็นหนึ่งที่ได้รับ ความสำคัญมากก็คือ การศึกษาเกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยา (psychological strengths)

นักวิชาการหลายกลุ่มได้พยายามจัดทำระบบการจำแนกจุดแข็งของบุคคล โดยกลุ่มแรกได้แก่ Peterson and Seligman (2004) ซึ่งได้ใช้คำว่า “จุดแข็งเชิงบุคลิกลักษณะ (character strengths)” และได้ให้ความหมายว่าเป็น คุณลักษณะซึ่งมีคุณค่าเชิงจริยธรรม และแสดงออกผ่านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคล คุณลักษณะเหล่านี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้บุคคลบรรลุถึงเป้าหมายของตน นักวิชาการกลุ่มที่สองได้แก่ Linley, Willars, and Biswas-Diener (2010) ซึ่งได้ให้ความหมายว่าจุดแข็งคือ สิ่งที่บุคคลสามารถกระทำได้ดี รู้สึกมีความสุขขณะกำลังทำสิ่งนั้น และมักจะกระทำสิ่งนั้นบ่อยครั้ง นักวิชาการกลุ่มนี้ได้จำแนกจุดแข็งออกเป็น 5 กลุ่ม รวม 60 ลักษณะ ตัวอย่างเช่น อารมณ์ขัน (humor) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ความมุ่งมั่น (perseverance) เป็นต้น นอกจากนี้นักวิชาการสองกลุ่มข้างต้นแล้ว ยังมีองค์การเอกชนเช่น Gallup ได้พัฒนาระบบการประเมินจุดแข็งที่เรียกว่า “Clifton StrengthsFinder” และได้นิยามว่าจุดแข็งคือ กิจกรรมซึ่งบุคคลสามารถกระทำได้ดีเกือบสมบูรณ์แบบอย่างสม่ำเสมอ (Asplund, Agrawal, Lopez, Hodges, & Harter, 2014)

การศึกษาและจัดทำระบบการจำแนกจุดแข็งของนักวิชาการต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานทาง สังคมและวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งมีความแตกต่างจากสังคมตะวันออกอย่างเช่นสังคมไทย ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่าระบบการจำแนกจุดแข็งดังกล่าวอาจจะไม่เหมาะสมกับสังคมไทย หรืออาจจะไม่สามารถประเมินจุดแข็งของ บุคคลในสังคมไทยได้อย่างแม่นยำตรงเท่าที่ควร เนื่องจากแต่ละสังคมล้วนแต่มีความเชื่อ บรรทัดฐาน ค่านิยม ภาษา และองค์ประกอบทางวัฒนธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ การศึกษาว่าบุคลิกลักษณะใดเป็นจุดแข็งหรือมี คุณค่าหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับว่าการศึกษานั้นกระทำในวัฒนธรรมใด (Goodman, Disabato, & Kashdan, 2018)

การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจำแนกจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ บริบทสังคมไทย โดยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นว่า จุดแข็งเชิงจิตวิทยา คือ “คุณลักษณะที่ดีและมีประโยชน์ของ บุคคล หากบุคคลได้กระทำกิจกรรมซึ่งต้องอาศัยจุดแข็งเชิงจิตวิทยาของตน ก็จะทำให้เกิดพลัง ความกระตือรือร้น และมีความสุขในการทำกิจกรรมนั้น รวมทั้งมีความเป็นไปได้สูงที่จะประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวัง”

สำหรับแนวทางที่ใช้ในการศึกษาบุคลิกลักษณะและจุดแข็งเชิงจิตวิทยาของบุคคลนั้นมีหลายแนวทางด้วยกัน แต่แนวทางหนึ่งซึ่งได้รับความนิยมจากนักจิตวิทยาคือ แนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล (lexical approach) ซึ่งมีสมมติฐานว่า “ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความสำคัญในการติดต่อสัมพันธ์กันในชีวิตประจำวันจะถูกบันทึกไว้ในภาษา ยิ่งความแตกต่างนั้นมีความสำคัญมากเท่าไร คนเราก็จะยิ่งสังเกตเห็นและอยากพูดถึงความแตกต่างนั้นมากขึ้น และในที่สุดก็จะประดิษฐ์คำศัพท์ให้แก่ความแตกต่างเหล่านั้น” (Goldberg, 1981, pp. 141-142) แนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคลจึงมีความเชื่อว่า บุคลิกลักษณะเป็นสิ่งที่สามารถค้นพบได้จากคำศัพท์ที่ใช้พรรณาลักษณะบุคคล การศึกษาด้วยคำศัพท์เป็น วิธีการที่ทำให้นักวิชาการสามารถระบุบุคลิกลักษณะแบบต่างๆ ที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวันและถูกบันทึกไว้

ในภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การศึกษาตามแนวทางนี้จะใช้คำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นนั้นๆ (natural language) มาเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษา

ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้เกิดความกระจ่างเกี่ยวกับองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทยการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะนำแนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวงการจิตวิทยา เพราะจะทำให้มีองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่เหมาะสมกับสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย โดยใช้แนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลกับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ

การศึกษาเกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยา

1. แนวคิดเกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยา

นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยามีอยู่ด้วยกันหลายกลุ่ม ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้
กลุ่มที่ 1 VIA (Peterson & Seligman, 2004) ได้ศึกษา “จุดแข็งเชิงบุคลิกลักษณะ (character strengths)” และได้ให้ความหมายว่าเป็นคุณลักษณะซึ่งมีคุณค่าเชิงจริยธรรม และแสดงออกผ่านความคิด ความรู้สึก และการกระทำของบุคคล คุณลักษณะเหล่านี้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้บุคคลบรรลุถึงเป้าหมายของตน นักวิชาการกลุ่มนี้ได้ค้นหาและระบุจุดแข็งเชิงบุคลิกลักษณะโดยการระดมความคิดจากนักวิชาการมากกว่า 50 คน รวมทั้งการทบทวนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันคุณค่าของมนุษย์ ซึ่งกระบวนการนี้ใช้เวลากว่า 3 ปี และทำให้สามารถจำแนกจุดแข็งเชิงบุคลิกลักษณะออกเป็น 24 ลักษณะ รวม 6 กลุ่ม ได้แก่

(1) ปัญญาและความรู้ (wisdom and knowledge) คือจุดแข็งด้านปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความรู้ จุดแข็งที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ความใฝ่รู้ (curiosity) ดุลยพินิจ (judgment) ความรักการเรียนรู้ (love of learning) และ การมองเห็นภาพรวม (perspective)

(2) ความกล้า (courage) คือจุดแข็งด้านอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความมุ่งมั่นในการทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ แม้ต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ จุดแข็งที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (honesty) ความกล้าหาญ (bravery) ความมุ่งมั่นยืนหยัด (persistence) และความมีชีวิตชีวา (vitality)

(3) มนุษยธรรม (humanity) คือ จุดแข็งด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น จุดแข็งที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเมตตา (kindness) ความรัก (love) และความฉลาดทางสังคม (social intelligence)

(4) ความยุติธรรม (justice) คือจุดแข็งด้านการเป็นพลเมืองดีที่ส่งเสริมให้สังคมมีคุณภาพ จุดแข็งที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ความเป็นธรรม (fairness) ความเป็นผู้นำ (leadership) และการทำงานเป็นทีม (teamwork)

(5) การบังคับตนเอง (temperance) คือ จุดแข็งที่ป้องกันการกระทำที่สุดุด่าง จุดแข็งที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ การให้อภัย (forgiveness) ความถ่อมตน (modesty) ความรอบคอบ (prudence) และการควบคุมตน (self-regulation)

(6) ความเข้าใจโลก (transcendence) คือจุดแข็งที่เชื่อมโยงตนเองกับโลกและจักรวาล ทำให้มองเห็นความหมายและคุณค่าต่างๆ จุดแข็งที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ การเห็นคุณค่าในความงามและความดีเลิศ (appreciation of beauty and excellence) ความรู้สึกขอบคุณ (gratitude) ความหวัง (hope) อารมณ์ขัน (humor) และจิตวิญญาณ (spirituality)

กลุ่มที่ 2 Linley et al. (2010) ได้ให้ความหมายว่าจุดแข็งคือ สิ่งที่บุคคลสามารถกระทำได้ดี รู้สึกมีความสุขขณะกำลังทำสิ่งนั้น และมักจะกระทำสิ่งนั้นบ่อยครั้ง นักวิชาการกลุ่มนี้ได้ค้นหาและรวบรวมจุดแข็งโดยการสังเกตบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีเลิศในอาชีพต่างๆ จากนั้นก็ทำการสัมภาษณ์บุคคลเหล่านั้นเพื่อค้นหาจุดแข็งโดยใช้วิธีการที่เรียกว่า “การระบุจุดแข็ง (strength spotting)” ซึ่งทำให้สามารถจำแนกจุดแข็งออกเป็น 5 กลุ่ม รวม 60 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) การดำรงชีวิต (being) ประกอบด้วยจุดแข็ง 14 ด้าน เช่น ความใฝ่รู้ (curiosity) ความถ่อมตน (humility) ความภาคภูมิใจ (pride) ความรับผิดชอบต่อตนเอง (personal responsibility) เป็นต้น

(2) การสื่อสาร (communicating) ประกอบด้วยจุดแข็ง 8 ด้าน เช่น การเป็นนักอภิบาล (explainer) การเป็นผู้รับฟัง (listener) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เป็นต้น

(3) การจูงใจ (motivating) ประกอบด้วยจุดแข็ง 13 ด้าน เช่น การกระตุ้นผู้อื่น (catalyst) การเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง (change agent) การมีพลังขับเคลื่อน (drive) เป็นต้น

(4) การคิด (thinking) ประกอบด้วยจุดแข็ง 14 ด้าน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การมองโลกแง่ดี (optimism) การป้องกัน (prevention) เป็นต้น

(5) การสร้างสัมพันธ์ (relating) ประกอบด้วยจุดแข็ง 11 ด้าน เช่น การเป็นผู้เชื่อมประสาน (connector) การสร้างความภาคภูมิใจ (esteem builder) เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 Gallup ได้พัฒนาระบบการประเมินจุดแข็งที่เรียกว่า “Clifton StrengthsFinder” ประกอบด้วยจุดแข็งรวม 34 ด้าน และได้นิยามว่าจุดแข็งคือความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้เกือบสมบูรณ์แบบอย่างสม่ำเสมอ (Asplund et al., 2014) โดยมีความเชื่อว่าจุดแข็งเป็นผลมาจากการรวมกันของ 3 องค์ประกอบ คือ พรสวรรค์ (Talents) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) โดยที่พรสวรรค์เป็นสิ่งที่มนุษย์มีมาแต่กำเนิด ในขณะที่ทักษะและความรู้ นั้น สามารถหามาได้ด้วยการเรียนรู้และฝึกฝน จุดแข็งตามระบบของ Gallup มีทั้งหมด 34 ด้าน และจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ด้านการจัดการ (executing) ประกอบด้วยจุดแข็งจำนวน 9 ด้าน เช่น ผู้บรรลุเป้าหมาย (achiever) นักจัดการ (arranger) ผู้มีความละเอียดรอบคอบ (deliberative) ผู้มีวินัย (discipline) ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 ด้านอิทธิพล (influencing)) ประกอบด้วยจุดแข็งจำนวน 8 ด้าน เช่น นักริเริ่มทำงาน (activator) นักบัญชาการ (command) นักสื่อสาร (communication) ผู้ชนะใจ (woo) ฯลฯ

กลุ่มที่ 3 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (relationship building) ประกอบด้วยจุดแข็งจำนวน 9 ด้าน เช่น ผู้มีความสามารถในการปรับตัว (adaptability) ผู้มีความเข้าใจ (empathy) ผู้สร้างความกลมเกลียว (harmony) ผู้สร้างสัมพันธ์ (relator) ฯลฯ

กลุ่มที่ 4 ด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ (strategic thinking) ประกอบด้วยจุดแข็ง 8 ด้าน เช่น นักวิเคราะห์ (analytical) ผู้มองอนาคต (futuristic) นักกลยุทธ์ (strategic) ฯลฯ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยากับลักษณะบุคลิกภาพ

ลักษณะบุคลิกภาพคือ ลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งเป็นที่บ่งชี้ความเป็นปัจเจกบุคคล และเป็นสิ่งกำหนดลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ของบุคคลนั้น (Pervin, 1980) ลักษณะเฉพาะดังกล่าวหมายถึงความรวมถึงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมซึ่งผสมผสานกันอยู่ในแต่ละบุคคล ส่วนสิ่งแวดล้อมก็ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์และไม่ใช่มนุษย์ เช่น ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และสภาพทางกายภาพ เป็นต้น นักจิตวิทยาได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคล โดยการจำแนกและวัดลักษณะของบุคคลตามกรอบความคิดหรือแบบจำลองที่ได้สร้างขึ้น

อาจกล่าวได้ว่าแบบจำลองลักษณะบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ (five-factor model of personality) และแบบจำลองลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ (HEXACO model) ได้รับความนิยมนอย่างมากในการวิจัยเชิงจิตวิทยา สิ่งที่แตกต่างระหว่างแบบจำลองทั้งสองคือ การที่แบบจำลองลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบมีองค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์-ถ่อมตนเพิ่มเข้ามาเป็นด้านที่ 6 อย่างไรก็ตาม นักวิชาการหลายคนได้เสนอว่าแบบจำลองลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมในการศึกษาข้ามวัฒนธรรม (Lee & Ashton, 2008) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงได้ใช้แบบจำลองลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบในการศึกษาความสัมพันธ์กับจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ตามแบบจำลองนี้ ลักษณะบุคลิกภาพประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน (honesty-humility) การตอบสนองทางอารมณ์ (emotionality) การเปิดเผยตนเอง (extraversion) การเห็นตามผู้อื่น (agreeableness) ความสำนึกผิดชอบ (conscientiousness) และการเปิดรับประสบการณ์ (openness to experience)

การวิจัยหลายเรื่องได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยากับลักษณะบุคลิกภาพ ตัวอย่างเช่น Park and Peterson (2005) ได้ศึกษากลุ่มวัยรุ่นและพบว่าจุดแข็งเชิงจิตวิทยาตามแนวคิด VIA มีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ โดยค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์อยู่ระหว่าง .40 - .50 ส่วน Nettle, Schnitker, and Robins (2011) ได้วิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณและพบว่าลักษณะบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบสามารถอธิบายความผันแปรของคะแนนจุดแข็งเชิงจิตวิทยาตามแนวคิด VIA ได้ร้อยละ 30-50 Furnham and Ahmetoglu (2014) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบกับองค์ประกอบ 5 ด้านที่สังเคราะห์จากจุดแข็งเชิงจิตวิทยาตามแนวคิด VIA และได้พบว่าค่าเฉลี่ยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .14 นอกจากนี้ McGrath, Hall-Simmonds, and Goldberg (2017) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยาตามแนวคิด VIA กับลักษณะบุคลิกภาพตามแบบจำลอง 5 องค์ประกอบและ 6 องค์ประกอบ และได้พบว่า 8 จาก 24 ด้านตามแนวคิด VIA มีความทับซ้อนกับลักษณะบุคลิกภาพด้านใดด้านหนึ่งตามแบบจำลองลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ แต่มีจุดแข็งเชิงจิตวิทยาเพียงด้านเดียวที่มีความทับซ้อนกับลักษณะบุคลิกภาพตามแบบจำลอง 5 องค์ประกอบ ทำให้สรุปได้ว่าจุดแข็งเชิงจิตวิทยาตามแนวคิด VIA มีความสัมพันธ์อย่างมากกับลักษณะบุคลิกภาพ

การศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล

1. **ข้อตกลงเบื้องต้น** การศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคลมีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้ (Saucier & Goldberg, 2001)

2.1 ภาษาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะจะอ้างอิงถึงลักษณะที่ปรากฏให้เห็น (phenotypes) มิใช่ลักษณะทางพันธุกรรม (genotypes) กล่าวคือ คำพรรณาลักษณะบุคคลเป็นสิ่งที่อ้างอิงถึงลักษณะที่สังเกตเห็นได้จากภายนอก (observable characteristics) มิใช่คุณสมบัติเชิงสาเหตุ (causal properties) ดังนั้น ภาษา

เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะจึงให้แนวทางสำหรับการบรรยายลักษณะของบุคคล แต่ไม่จำเป็นต้องให้คำอธิบายเกี่ยวกับสาเหตุของลักษณะเหล่านั้น

2.2 ลักษณะของบุคคลที่ปรากฏให้เห็นและมีความสำคัญจะถูกบันทึกในภาษาท้องถิ่น กล่าวคือ หากคนส่วนใหญ่คิดว่าลักษณะของบุคคลที่สังเกตเห็นนั้นมีความสำคัญ ก็จะมีการสร้างคำศัพท์ขึ้นมาเพื่อใช้บรรยายลักษณะของบุคคลในโอกาสต่อไป คำศัพท์พรรณนาลักษณะของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในภาษาจึงเป็นสิ่งแสดงถึงความสำคัญของคุณลักษณะนั้นๆ

2.3 การศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลเป็นแนวทางที่วางพื้นฐานสำหรับการคัดเลือกตัวแปรที่จะนำมาใช้ในการวิจัยด้านบุคลิกลักษณะของบุคคล

2. ลักษณะสำคัญของแนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคล การศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลมีลักษณะสำคัญที่สรุปได้ดังนี้ (Saucier & Goldberg, 2001)

2.1 การศึกษาตามแนวทางนี้ใช้คำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลที่เป็นคำศัพท์เดี่ยว (single word) มิใช่ประโยค เนื่องจากคำศัพท์แต่ละคำสามารถนำไปสร้างประโยคต่างๆ ได้เป็นจำนวนมาก ดังนั้น อาจก่อให้เกิดความลำเอียงได้ หากใช้ประโยคในการศึกษาลักษณะของบุคคล

2.2 คำศัพท์ที่ใช้ต้องเป็นคำศัพท์ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน คำศัพท์ที่ใช้กันบ่อยและทั่วไปจะมีความสำคัญมากกว่าคำศัพท์ที่ใช้กันน้อยและไม่แพร่หลาย เพราะคำศัพท์ที่ใช้กันทั่วไปอย่างแพร่หลายมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริงมากกว่าคำศัพท์ที่ใช้กันน้อย

2.3 วิธีการศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคลให้ความสำคัญแก่คำศัพท์ทุกคำและทุกประเภทที่สามารถพรรณนาลักษณะบุคคลได้ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นคำคุณศัพท์เท่านั้น อาจเป็นคำนามหรือคำกริยาก็ได้

3. ขั้นตอนของการศึกษาคำศัพท์พรรณนาลักษณะบุคคล

ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาคำศัพท์ที่พรรณนาลักษณะของบุคคลจากพจนานุกรม โดยดำเนินการตามแนวทางของ Saucier, Georgiades, Tsaousis, and Goldberg (2005) กล่าวคือ มอบหมายให้บุคคลจำนวน 3 คนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ทำการตรวจสอบและค้นหาคำศัพท์ที่พรรณนาลักษณะของบุคคลจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 การค้นหาคำศัพท์ในพจนานุกรมจะค้นคำศัพท์ทุกคำและทุกประเภท โดยไม่จำกัดเฉพาะคำคุณศัพท์เท่านั้น หลังจากที่ได้รวบรวมรายการคำศัพท์ที่สะท้อนจุดแข็งเชิงจิตวิทยาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะประเมินว่ารายการคำศัพท์ที่ได้จากผู้ค้นหาคำศัพท์ทั้งสามมีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงไร โดยจะคัดเลือกเฉพาะคำศัพท์ที่ได้รับการยืนยันตรงกันจากผู้ค้นหาคำศัพท์อย่างน้อย 2 ใน 3 คนเท่านั้น

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาจากมุมมองภายใน (emic-structure factor analyses) ขั้นตอนนี้คือการค้นหาลักษณะองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาจากมุมมองของบุคคลในสังคมนั้นๆ โดยไม่อาศัยกรอบแนวคิดใดๆ ที่มีมาก่อนจากภายนอก โดยผู้วิจัยจะพิจารณาว่าคำศัพท์ที่ผ่านการตัดสินในขั้นตอนที่ 2 มีความหมายที่พ้องกันหรือไม่ หากคำศัพท์มีความหมายที่พ้องกัน ก็จะนำมาจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และมีการตั้งชื่อพร้อมทั้งให้นิยามแก่จุดแข็งแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความถูกต้องของการจำแนกองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ขั้นตอนนี้คือการนำเอาคำศัพท์ทั้งหมดไปให้คณะกรรมการชุดหนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ทำการประเมินว่าคำศัพท์แต่ละคำสมควรจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มคำศัพท์หรือองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่กำหนดไว้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 4 การคัดเลือกคำศัพท์ที่เป็นตัวแทนกลุ่ม ขั้นตอนนี้เป็นการคัดเลือกคำศัพท์ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มจุดแข็ง โดยพิจารณาจากความแพร่หลายของการใช้คำศัพท์แต่ละคำ และเพื่อมิให้แบบประเมินจุดแข็งมีจำนวนคำศัพท์ที่มากเกินไป

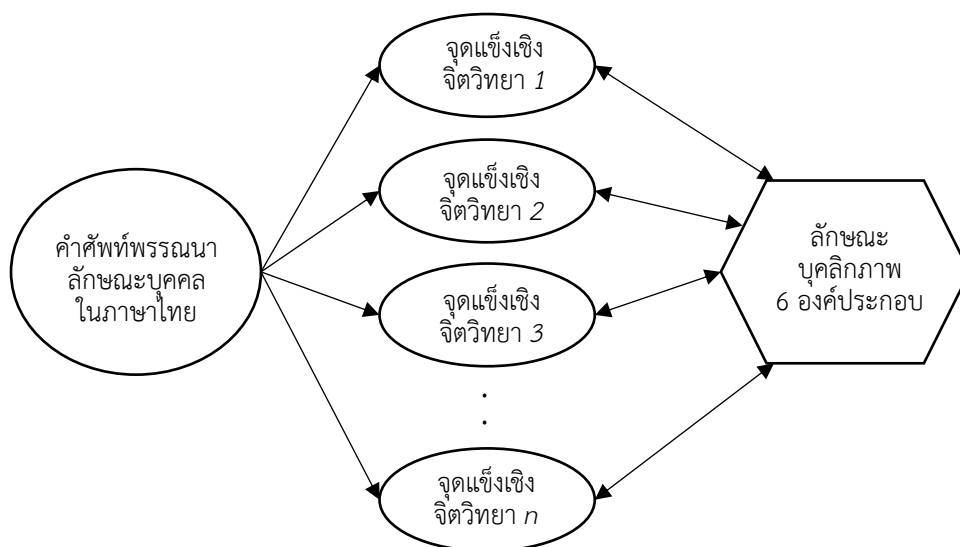
ขั้นตอนที่ 5 สร้างแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา คือการนำคำศัพท์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 มาสร้างแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา เพื่อให้บุคคลประเมินว่าตนเองมีจุดแข็งแต่ละข้อมากน้อยเพียงไร

ข้อตกลงเบื้องต้นและกรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) เกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ดังนี้

1. จุดแข็งเชิงจิตวิทยาเป็นสิ่งเฉพาะตัวบุคคล แต่ละบุคคลจะมีจุดแข็งเชิงจิตวิทยาซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นเฉพาะตัว อันเป็นผลมาจากการถูกหล่อหลอมภายใต้บริบททางสังคมที่แตกต่างกัน
2. จุดแข็งเชิงจิตวิทยาเป็นผลมาจากการปัจจัยสำคัญหลายประการ เช่น พันธุกรรม การเรียนรู้ การฝึกฝน และประสบการณ์ชีวิตของแต่ละบุคคล
3. แต่ละบุคคลย่อมมีจุดแข็งเชิงจิตวิทยาของตนเองมากกว่าหนึ่งลักษณะ บุคคลหนึ่งๆ ย่อมไม่ได้มีเพียงความคิดสร้างสรรค์เท่านั้น แต่อาจมีความใฝ่รู้ อารมณ์ขัน หรือภาวะผู้นำด้วย
4. จุดแข็งเชิงจิตวิทยาสามารถแสดงออกและวัดได้ในระดับต่างๆ บุคคลจะแสดงออกถึงจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในแนวทางที่แตกต่างกันเฉพาะตน รวมถึงการมีระดับของการแสดงออกมากหรือน้อยแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ ที่พวกเขากำลังเผชิญในขณะนั้น
5. จุดแข็งเชิงจิตวิทยาเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และอาจมีส่วนร่วมกันในการสร้างผลสำเร็จในงาน เช่น บุคคลที่มีจุดแข็งด้านความฉลาดทางสังคม จิตเอื้อเฟื้อ และการพูด มีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จในการกิจกรรมที่ให้ความช่วยเหลือหรือการให้บริการแก่ผู้อื่น
6. จุดแข็งเชิงจิตวิทยาแม้จะมีความคงเส้นคงวา แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้
7. จุดแข็งเชิงจิตวิทยาเป็นคุณลักษณะที่ดี และมีประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตของบุคคล

สำหรับกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 จุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ
สมมติฐานที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านได้

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เป็นการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล เพื่อระบุองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยา
ในบริบทสังคมไทย

ช่วงที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (correlational research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษาคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคลกับลักษณะบุคลิกภาพ
6 องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยช่วงที่ 2 ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ซึ่งอาสาสมัครประเมิน
ว่าตนเองมีคุณลักษณะตามคำศัพท์ซึ่งสะท้อนจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละข้อมาน้อยเพียงไร สำหรับการกำหนด
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์สมการเชิง
โครงสร้าง (structural equation modeling) โดยใช้อัตราส่วนระหว่างจำนวนกลุ่มตัวอย่างกับจำนวน
พารามิเตอร์ (estimated parameters) ที่ 5:1 (Bentler & Chou, 1987) สำหรับในการวิจัยนี้มีจำนวน
พารามิเตอร์ประมาณ 153 ค่า จึงจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 765 คน เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการ
วิจัยนี้คือการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังนั้น จึงสามารถใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก
(convenience sampling) ได้โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียใดๆ ต่อข้อค้นพบในการวิจัย (Sternthal, Tubott, Calder,
& Richard, 1994) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ทั้งวิธีการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง
โดยตรง จำนวน 900 ชุด และการเก็บข้อมูลออนไลน์โดยให้กลุ่มตัวอย่างสแกน QR code เพื่อเข้ามาตอบใน
เว็บไซต์ หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแล้ว พบว่ามีแบบสอบถามที่สามารถ
นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้รวมทั้งสิ้น 1,042 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยช่วงที่ 1 ได้ใช้เครื่องมือรวม 3 ชุด ดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกคำศัพท์พรรณาลักษณะบุคคล มีลักษณะเป็นแบบฟอร์มที่ให้นักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย
จำนวน 3 คน ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่บันทึกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ค้นหาจาก
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 โดยให้เรียงลำดับจากอักษร ก ถึง ฮ

2. แบบบันทึกความสอดคล้องกันในการค้นหาคำศัพท์ เป็นแบบฟอร์มที่ให้บันทึกเฉพาะคำศัพท์ที่
ได้รับการยืนยันตรงกันจากนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่ค้นหาคำศัพท์อย่างน้อย 2 ใน 3 คนเท่านั้น

3. แบบตรวจสอบความถูกต้องของการจัดกลุ่มคำศัพท์ เป็นแบบฟอร์มที่ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย
จำนวน 3 คน ประเมินว่าคำศัพท์แต่ละคำสมควรจะถูกจัดอยู่ในกลุ่มคำศัพท์ที่กำหนดไว้หรือไม่

การวิจัยช่วงที่ 2 ได้ใช้เครื่องมือรวม 3 ชุด ดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา แบบประเมินนี้ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าตนเองมีลักษณะตาม
คำศัพท์ซึ่งสะท้อนจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละข้อมาน้อยเพียงไร ประกอบด้วยคำศัพท์จำนวน 100 คำ และมี
ลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ กล่าวคือ 1 หมายถึง ไม่เหมือนตัวฉันเลย 2 หมายถึง

ไม่เหมือนตัวฉัน 3 หมายถึง ไม่น่าใจ 4 หมายถึง เหมือนตัวฉัน และ 5 หมายถึง เหมือนตัวฉันมากที่สุด ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดซึ่งจำแนกเป็น 22 ด้าน มีค่าระหว่าง .70-.88

2. แบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ เป็นแบบวัดที่แปลจากแบบวัด The 24-item Brief HEXACO Inventory (BHI) ที่สร้างโดย De Vries (2013) โดยใช้กระบวนการแปลย้อนกลับ (back-translation) แบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ กล่าวคือ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 3 หมายถึง ไม่น่าใจ 4 หมายถึง เห็นด้วย และ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ค่าความเที่ยงของแบบวัดซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้านมีค่าระหว่าง .70-.77

3. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามนี้ใช้ในการสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะมีคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ฯลฯ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติบรรยาย (descriptive statistics) เพื่อคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความถี่ และร้อยละ สำหรับบรรยายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ เพศ และอายุ

2. สถิติอนุมาน (inferential statistics)

(2.1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการจำแนกองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยา โดยการพิจารณาว่าแบบจำลององค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ สำหรับการวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (partial least squares structural equation modeling: PLS-SEM) โดยใช้โปรแกรม SmartPLS 3.0 (Ringle, Wende, & Becker, 2015)

(2.2) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlational analysis) โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษาคำศัพท์พจนานาลักษณะบุคลิกกับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ

(2.3) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบที่มีต่อองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยา สำหรับการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบจัดลำดับชั้น (Hierarchical multiple regression analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยช่วงที่ 1

1.1 การค้นหาและรวบรวมคำศัพท์พจนานาลักษณะบุคลิก โดยค้นหาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ปรากฏว่าได้คำศัพท์ที่เข้าเกณฑ์จำนวนทั้งสิ้น 315 คำ

1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาจากมุมมองภายใน โดยการจัดกลุ่มคำศัพท์ที่มีความหมายพ้องหรือใกล้เคียงกัน พบว่าองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาจำแนกได้เป็น 22 กลุ่ม

1.3 การตรวจสอบความถูกต้องของการจำแนกองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย จำนวน 3 คน ทำการประเมินว่าคำศัพท์แต่ละคำสมควรจะถูกจัดอยู่ในองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่กำหนดไว้หรือไม่ พบว่ามีคำศัพท์ที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 261 คำ (ดูตารางที่ 1)

1.4 การคัดเลือกคำศัพท์ที่เหมาะสมจะเป็นตัวแทนขององค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ปรากฏว่าได้คำศัพท์ที่เหมาะสมจำนวนทั้งสิ้น 100 คำ ซึ่งได้นำไปใช้ในสร้างแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย

ชื่อองค์ประกอบ/นิยาม	คำศัพท์
1. ความขยันหมั่นเพียร (perseverance) การทำสิ่งต่างๆ ด้วยความทุ่มเท รับผิดชอบ และพร้อมที่จะต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ จนกว่าบรรลุผลสำเร็จ	<i>ขยัน ขวนขวาย</i> ขะมักเขม้น ขันแข็ง เข้มข้นขะมัก แข็งขัน คร่ำเคร่ง <i>ทุ่มเท จริงจัง</i> เคร่งขรึม <i>สู้ถวยหัว</i> สู้ยิบตา เสือ ลิ่นตวัก หัวชนกำแพง หัวชนฝา พิงลำแข้งตัวเอง เด็ดเดี่ยว เฉียบขาด เด็ดขาด มั่นใจ หากินด้วยลำแข้ง ก่อแล้วต้องสาน <i>บากบั่น</i> พยายาม <i>พากเพียร</i> มุ่งมั่น มุ่งมาด มุ่งหมาย เป็นการเป็นงาน เป็นงานเป็นการ เป็นโล่เป็นพาย ทะเยอทะยาน วิริยะ ตั้งมั่น ตั้งหน้า ตั้งหน้าตั้งตา ตั้งอก ตั้งใจ ตั้งเข็มตั้งเป้าหมาย <i>ตั้งใจ แน่วแน่</i> สร้างเนื้อสร้างตัว หัวเรียวหัวแรง หัวแรง <i>รับผิดชอบ</i> รู้การรู้งาน ใ้วางใจ ใ้วเนื้อเชื่อใจ ใ้วใจ เอาถ่าน เอาการ <i>เอาการเอางาน</i> เอาจริง, เอาจริงเอาจัง เอาเป็นเอาตาย เอาใจดูหูใส่ เล็งผลเลิศ อุตส่าห์ อุตสาหะ ฮึด
2. ความมีชีวิตชีวา (vitality) การใช้ชีวิตอย่างมีพลัง ไม่ทำงานอย่างเฉื่อยชา รู้สึกกระตือรือร้นในการกระทำสิ่งต่างๆ	<i>กระฉับกระเฉง กระตือรือร้น กระปรี้กระเปร่า</i> กุ๊กกุกอ ขมิขม้น คึกคัก ชีวิตชีวา ตื่นตัว <i>เบิกบาน มีชีวิตชีวา ร่าเริง</i> รื่นเริง <i>สดใส</i> คล่องตัว <i>คล่องแคล่ว</i> ทะมัดทะแมง ปราดเปรียว รวดเร็ว ระเบิด <i>ว่องไว</i>
3. ความรอบคอบ (prudence) การระมัดระวังในการตัดสินใจ ไม่พูดหรือทำในสิ่งที่จะทำให้เสียใจภายหลัง ไม่เสี่ยงอย่างไร้เหตุผล	<i>คิดหน้าคิดหลัง</i> ไตร่ตรองไว้ก่อน พกหิน <i>ฟังหูไว้หู</i> <i>รอบคอบ</i> ระแวงระวัง <i>ระมัดระวัง</i> รู้คิด รู้คิดรู้อ่าน แลหน้าแลหลัง สำรวม <i>ถี่ถ้วน</i> ละเอียด <i>ละเอียดลออ สุขุม</i>
4. ความเอื้อเฟื้อ (generosity) การทำสิ่งดีๆ ให้แก่ผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ โดยไม่ได้หวังผลตอบแทน	กว้างขวาง เกื้อกูล ชันอาสา <i>ใจกว้าง ใจดี</i> <i>เผื่อแผ่</i> แผ่เผื่อ <i>เมตตา อาหาร</i> อารี อารีอารอบ <i>เอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี</i> โอบเอื้อ มนุษยธรรม
5. ความสุภาพอ่อนโยน (gentleness) การแสดงออกด้วยความอ่อนน้อม ให้ความเคารพนับถือแก่ผู้อื่น รู้จักการถ่อมตน	เคารพ <i>นอบน้อม</i> ฟินอบพิเทา ชดช้อย มีกิริยา มืออ่อน <i>เรียบร้อย สงบเสงี่ยม สุภาพ</i> สุภาพชน เสงี่ยม เสงี่ยมเจียมตัว <i>อ่อนน้อม</i> อ่อนหวาน เกรงอกเกรงใจ เกรงใจ ถ่อมตัว นิ่มนวล <i>นุ่มนวล</i> นุ่มนึ่ม ละมุนละม่อม ละมุนละไม ละเมียดละไม ทะนุถนอม ทะนุกถนอม อ่อนช้อย <i>อ่อนโยน</i>

ชื่อองค์ประกอบ/นิยาม	คำศัพท์
6. ความเฉลียวฉลาด (intelligence) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล มองการณ์ไกล และแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	คมคาย <i>คิดไว</i> ฉลาด ฉลาดเฉลียว ฉับไว <i>เฉลียวฉลาด เฉียบแหลม</i> เซาว์น นกรู้ <i>ปราดเปรื่อง</i> ปัญญา ปัญญาชน เปรื่องปราด <i>มองการณ์ไกล</i> รู้ทัน รู้เขารู้เรา <i>รู้เท่าทัน</i> วิจรรย์ญาณ วิสัยทัศน์ สติปัญญา เสือรู้ หลักแหลม <i>หัวดี</i> หัวแหลม หัวใส หัวไว หูกว้าง ตากว้าง หูยาวตายาว หูไวตาไว เห็นการณ์ไกล แหลมหลัก ไหว พริบ อัจฉริยะ อัจฉริยภาพ เอาตัวรอด พินดี รู้หาญรู้ฉลาด คมในฝัก ซ่อนคม น้ำนิ่งไหลลึก
7. ความอดทน (tolerance) ความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่มีความกดดันหรือยากลำบากได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ยอมแพ้อย่างง่ายๆ	<i>เข้มแข็ง</i> แข็งกล้า ทนทาน <i>ทรหด</i> น้ำอดน้ำทน บึกบึน ยึดสู้ <i>สมบุกสมบัน อดทน อึด</i>
8. ความฉลาดทางสังคม (social intelligence) การรู้ว่าจะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไรเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม	กันเอง เข้าผู้เข้าคน <i>เข้าไหนเข้าได้</i> ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน <i>ประนีประนอม เป็นกันเอง มนุษย์สัมพันธ์</i> ยิ้มแย้ม ยิ้มแย้มแจ่มใส รอมชอม ไว้หน้า ไว้เกียรติ ออมชอม โอนอ่อน ยืดหยุ่น <i>รู้จักที่ต่ำที่สูง</i> สัมมาคารวะ มรรยาท เข้าตามตรอกออกตามประตู
9. ความซื่อสัตย์สุจริต (integrity) การพูดความจริง แสดงออกด้วยความจริงใจ รักษาสัญญา รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และยึดมั่นในคุณธรรม	<i>ซื่อตรง ซื่อสัตย์</i> ตงฉิน ตรง ตรงๆ ซื่อ ซื่อๆ พูดจริงทำจริง <i>มีอสะอาด</i> รักษาคำพูด <i>จริงใจ</i> สุจริตใจ คนดี คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม
10. ความคงเส้นคงวา (consistency) การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ปล่อยให้สถานการณ์มากำหนดการกระทำของตนเอง	<i>คงเส้นคงวา สม่าเสมอ เสมอต้นเสมอปลาย</i>
11. ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การคิดค้นหนทางใหม่ๆ ในการกระทำสิ่งต่างๆ	ต้นคิด <i>ผู้สร้างสรรค์ ริเริ่ม</i> สร้างสรรค์
12. การมีอารมณ์ขัน (humorous) การมีอารมณ์เบิกบาน ชอบหัวเราะและสามารถสร้างรอยยิ้มให้แก่ผู้อื่น	สนุกสนาน <i>อารมณ์ขัน เฮฮา</i>
13. การรู้คุณ (gratitude) การตระหนักและรู้สึกขอบคุณต่อสิ่งต่างๆ ที่ผู้อื่นได้ช่วยเหลือหรือกระทำให้แก่ตนเอง	กตัญญูตา <i>กตัญญู</i> กตเวทิตา กตเวที <i>รู้คุณ จงรักภักดี</i> ภักดี
14. ความมั่นคงทางอารมณ์ (emotional stability) การมีจิตใจที่หนักแน่น เยือกเย็น แม้จะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานใจ	ใจเย็น <i>ใจหนักแน่น มั่นคง</i> <i>เยือกเย็น</i> ยับยั้งชั่งใจ หนักแน่น สติ เก็บอาการ ชันติ สงวนปากสงวนคำ <i>อดกลั้น</i>

ชื่อองค์ประกอบ/นิยาม	คำศัพท์
15. ความมีระเบียบวินัย (discipline) การควบคุมตนเองให้กระทำการต่างๆ ตามแผนการได้โดยไม่วอกแวก แม้จะถูกยั่วชวนจากสิ่งต่างๆ รอบข้าง	<i>เข้มงวด</i> ครัดเคร่ง <i>เคร่งครัด</i> <i>เจ้าระเบียบ</i> แม่นยำ ยึดมั่น ระเบียบจัด วินัย อนุรักษ์ <i>เอื้อย</i> เที่ยงสา
16. ความกล้า (courage) การไม่ย่อถอยต่อภัยคุกคาม ความลำบาก หรือความทุกข์ยาก มีจิตใจที่กว้างขวาง และกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง	แข็งแรงแรง คนจริง ฉะฉาน <i>สู้คน</i> หัวหาญ <i>อาจหาญ</i> เก่งกาจ กล้าได้กล้าเสีย <i>ใจถึง</i> ใจนักเลง ใจป่า
17. ความมัธยัสถ์ (economical) การรู้จักเก็บออม และใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล	กระเหม็ดกระเหมียด เก็บหอมรอมริบ <i>มัธยัสถ์</i> <i>รู้จักเก็บรู้จัก</i> <i>งำ</i> <i>รู้จักเก็บรู้จัก</i> <i>เขี่ย</i> <i>อดออม</i>
18. ความรอบรู้ (omniscient) การมีความรู้ต่างๆ อย่างรอบด้าน ลุ่มลึก และมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง	นักปราชญ์ ปราชญ์ ผู้รู้ <i>รอบรู้</i> <i>แตกฉาน</i> เจนจัด <i>เชี่ยวชาญ</i> ชำชอง ชำนาญ ชำนิ ชำนิชำนาญ เป็นงาน มีอดี มีเก่า รู้ งาน เล็กพริกขี้หนู
19. การมุ่งเน้นคุณภาพ (quality-focused) การทำการต่างๆ อย่างพิถีพิถัน และคำนึงถึงคุณภาพ	<i>ประณีต</i> ประติดประตอย <i>พิถีพิถัน</i> มือเบา คุณภาพ
20. การพูดจาดี (eloquent) ความสามารถในการพูดได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์	<i>พูดคล่องเหมือนล่องน้ำ</i> ลื่นทอง ลื่นหู <i>วาทศิลป์</i>
21. ความใฝ่รู้ (love of learning) ความสนใจใคร่รู้ในสิ่งต่างๆ ชอบค้นหา และเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ	<i>คงแก่เรียน</i> <i>หนอนหนังสือ</i> <i>เรียนรู้อยู่</i>
22. ความยุติธรรม (fairness) การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเท่าเทียม ไม่ปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัว/อคติมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำ	เที่ยงตรง <i>เที่ยงธรรม</i> <i>เป็นธรรม</i> ไม่เข้าใครออกใคร <i>ยุติธรรม</i> วางตัวเป็นกลาง อุเบกขา

หมายเหตุ คำศัพท์ที่เน้นตัวหนาเอนคือคำศัพท์ที่ถูกนำไปสร้างแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา

2. ผลการวิจัยช่วงที่ 2

2.1 **ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,042 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.10) มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 19.96 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 20-21 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 45.59) รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-19 ปี (ร้อยละ 42.51)

2.2 **ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการวัด** ก่อนที่จะทำการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แบบจำลองการวัด (measurement model) เพื่อพิสูจน์ว่าจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านต่างเป็นตัวแปรอิสระที่แยกจากกัน สำหรับการวิจัยนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างแบบกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน (partial least squares structural equation modeling: PLS-SEM) โดยใช้โปรแกรม SmartPLS 3.0 (Ringle et al., 2015) ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Cronbach alpha) และค่าความเที่ยงโดยรวม (composite reliability) ของแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและแบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ พบว่าค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในและค่าความเที่ยงโดยรวมของแบบวัดทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่า .70 แสดงว่า แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยงอยู่ในระดับที่ดี ส่วนผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงบรรจบ (convergent validity) ของแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและแบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ พบว่าค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในและค่าความเที่ยงโดยรวมของแบบวัดทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่า .70 แสดงว่า แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยงอยู่ในระดับที่ดี ส่วนผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงบรรจบ (convergent validity) ของแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและแบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ พบว่าค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในและค่าความเที่ยงโดยรวมของแบบวัดทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่า .70 แสดงว่า แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยงอยู่ในระดับที่ดี ส่วนผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงบรรจบ (convergent validity) ของแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและแบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ พบว่าค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในและค่าความเที่ยงโดยรวมของแบบวัดทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่า .70 แสดงว่า แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยงอยู่ในระดับที่ดี ส่วนผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงบรรจบ (convergent validity) ของแบบประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและแบบประเมินลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ พบว่าค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในและค่าความเที่ยงโดยรวมของแบบวัดทุกตัวแปร มีค่าสูงกว่า .70 แสดงว่า แบบวัดที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยงอยู่ในระดับที่ดี

2.3 **ผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย** ผลการวิจัยพบว่าสมมติฐานที่ 1 และ 2 ได้รับการสนับสนุน กล่าวคือจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพอย่างน้อย 1 ด้าน และลักษณะบุคลิกภาพอย่างน้อย 1 ด้านสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านจำนวนหน้าของบทความ ผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณดังต่อไปนี้

2.3.1 ความขยันหมั่นเพียร สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .44, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .16, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .10, p < .01$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.07, p < .05$)

2.3.2 ความมีชีวิตชีวา สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเอง ($\beta = .48, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .19, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .09, p < .01$) และ การตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.11, p < .05$)

2.3.3 ความรอบคอบ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .50, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .08, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .06, p < .05$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.07, p < .01$)

2.3.4 ความสุภาพอ่อนโยน สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .28, p < .01$) และการเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .25, p < .01$)

2.3.5 ความเอื้อเฟื้อ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเอง ($\beta = .32, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .17, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .14, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .08, p < .01$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = .08, p < .01$)

2.3.6 ความเฉลียวฉลาด สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .21, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .21, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .08, p < .01$) การตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.25, p < .01$) ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.15, p < .01$) และการเห็นตามผู้อื่น ($\beta = -.06, p < .05$)

2.3.7 ความอดทน สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .14, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .12, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .08, p < .01$) การตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.20, p < .01$) และความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.07, p < .05$)

2.3.8 ความฉลาดทางสังคม สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเอง ($\beta = .55, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .08, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .09, p < .01$) และการเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .09, p < .01$)

2.3.9 ความซื่อสัตย์สุจริต สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = .18, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .13, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .10, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .20, p < .01$) และการเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .09, p < .01$)

2.3.10 ความคงเส้นคงวา สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .27, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .07, p < .05$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .07, p < .05$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.13, p < .01$)

2.3.11 ความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .33, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .18, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .14, p < .01$) ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.16, p < .01$) และการเห็นตามผู้อื่น ($\beta = -.08, p < .01$)

2.3.12 การมีอารมณ์ขัน สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเอง ($\beta = .51, p < .01$) และการเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .06, p < .05$)

2.3.13 การรู้จักคุณ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเอง ($\beta = .19, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .18, p < .01$) ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = .10, p < .01$) และการเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .10, p < .01$)

2.3.14 ความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .21, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .11, p < .01$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.18, p < .01$)

2.3.15 ความมีระเบียบวินัย สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .40, p < .01$) และการเปิดเผยตนเอง ($\beta = -.08, p < .01$)

2.3.16 ความกล้า สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้าน การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .15, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .12, p < .01$) ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.12, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .07, p < .05$) การตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.24, p < .01$) และการเห็นตามผู้อื่น ($\beta = -.10, p < .01$)

2.3.17 ความรอบรู้ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .22, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .20, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .09, p < .01$) การตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.17, p < .01$) และความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.16, p < .01$)

2.3.18 ความมัธยัสถ์ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .24, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .10, p < .01$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.07, p < .05$)

2.3.19 การมุ่งเน้นคุณภาพ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .40, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .10, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .07, p < .01$) และความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.07, p < .01$)

2.3.20 การพูดจาดี สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเอง ($\beta = .41, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .09, p < .01$) ความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .07, p < .01$) การเห็นตามผู้อื่น ($\beta = -.14, p < .01$) ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = -.10, p < .01$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.09, p < .01$)

2.3.21 ความใฝ่รู้ สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .28, p < .01$) และการเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .19, p < .01$) และการตอบสนองทางอารมณ์ ($\beta = -.11, p < .01$)

2.3.22 ความยุติธรรม สามารถทำนายได้จากลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ ($\beta = .22, p < .01$) ความซื่อสัตย์-ถ่อมตน ($\beta = .13, p < .01$) การเปิดเผยตนเอง ($\beta = .12, p < .01$) การเปิดรับประสบการณ์ ($\beta = .09, p < .01$) และการเห็นตามผู้อื่น ($\beta = .08, p < .01$)

เมื่อพิจารณาค่าเบต้ามาตรฐาน (β) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ในจำนวนที่มากที่สุด รวม 14 จุดแข็ง ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความรอบคอบ ความมีระเบียบวินัย ความคงเส้นคงวา ความมัธยัสถ์ การมุ่งเน้นคุณภาพ ความยุติธรรม ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้คุณ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาด ความรอบรู้ และความใฝ่รู้ ลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเองสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ 7 จุดแข็ง ได้แก่ ความกล้า ความเอื้อเฟื้อ ความมีชีวิตชีวา ความฉลาดทางสังคม การมีอารมณ์ขัน การพูดจาดี และการรู้คุณ ลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดรับประสบการณ์สามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ 5 จุดแข็ง ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ ความเฉลียวฉลาด ความรอบรู้ ความใฝ่รู้ และความอดทน ลักษณะบุคลิกภาพด้านการตอบสนองทางอารมณ์สามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ 4 จุดแข็ง ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาด ความอดทน และความกล้า ลักษณะบุคลิกภาพด้านความซื่อสัตย์-ถ่อมตนสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ 1 จุดแข็ง ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต และลักษณะบุคลิกภาพด้านการเห็นตามผู้อื่นสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ 1 จุดแข็ง ได้แก่ ความสุภาพอ่อนโยน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยช่วงที่ 1 พบว่าองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทสังคมไทย สามารถจำแนกได้เป็น 22 กลุ่ม ซึ่งหากเปรียบเทียบกับแบบจำลองจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่นำเสนอโดยนักวิชาการตะวันตก องค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ จะมีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างจากแบบจำลองทั้งสามดังกล่าว

ความคล้ายคลึงกับแบบจำลองจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในโลกตะวันตก จุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับแบบจำลองจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในโลกตะวันตก มีจำนวน 20 จุดแข็ง ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความมีชีวิตชีวา ความรอบคอบ ความเอื้อเฟื้อ ความเฉลียวฉลาด ความอดทน ความฉลาดทาง

สังคม ความซื่อสัตย์สุจริต ความคงเส้นคงวา ความคิดสร้างสรรค์ การมีอารมณ์ขัน การรู้คุณ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความมีระเบียบวินัย ความกล้า ความรอบรู้ ความมั่งคั่ง การมุ่งเน้นคุณภาพ ความใฝ่รู้ และความยุติธรรม ความคล้ายคลึงกันดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า จุดแข็งเชิงจิตวิทยาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกสังคมและวัฒนธรรมต่างให้ความสำคัญและความยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี กล่าวอีกนัยหนึ่ง จุดแข็งเชิงจิตวิทยาสะท้อนถึง “หลักจริยธรรมสากล (universal ethics)” ซึ่งเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับทั่วไปว่าเป็นสิ่งที่มนุษย์ควรจะทำ ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด มีเพศใด เชื้อชาติอะไร หรืออยู่ในสังคมใด หรืออาจกล่าวได้ว่าหลักจริยธรรมสากลเป็นรูปแบบหนึ่งของธรรมเนียมแห่งจริยธรรม ซึ่งบัญญัติหลักการเชิงจริยธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับบุคคลแต่ละคน (Melé & Sánchez-Runde, 2013) การวิจัยได้บ่งชี้ว่าศาสนาสำคัญในโลก ไม่ว่าจะเป็นศาสนาคริสต์ อิสลาม หรือพุทธ ต่างก็มีหลักการและคุณค่าที่ร่วมกันทั้งสิ้น (Kidder, 1994; Küng, 1998) นอกจากนี้ Dahlsgaard, Peterson, and Seligman (2005) ได้ค้นพบว่าทุกศาสนาและวัฒนธรรมต่างก็มีชุดแห่งคุณความดีหลัก (core virtues) ที่คล้ายคลึงกัน เช่น ความยุติธรรม ภูมิปัญญา ความกล้า มนุษยธรรม ฯลฯ และได้สรุปว่าชุดแห่งคุณความดีหลักนี้มีความเป็นสากล

ความแตกต่างจากแบบจำลองจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในโลกตะวันตก จุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมีความแตกต่างจากแบบจำลองจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในโลกตะวันตก ได้แก่ ความสุภาพอ่อนโยน และการพูดจาดี ข้อค้นพบนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของสังคมและวัฒนธรรมไทยซึ่งแตกต่างจากสังคมตะวันตก การวิจัยได้บ่งชี้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมแบบรวมหมู่นิยม (collectivism) ซึ่งเป็นสังคมที่สมาชิกในสังคมมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด เน้นการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างกลมกลืน มักคำนึงถึงความสัมพันธ์กับสมาชิกอื่นในกลุ่มของตน มีความไวต่อปฏิกริยาผู้อื่น ยอมตามและพร้อมที่จะปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่ม (Hofstede, 2001; Triandis, 1988) นอกจากนี้ สังคมไทยยังเน้นลำดับชั้นทางสังคม ซึ่งผู้น้อยควรจะปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ด้วยความเคารพนับถือหรือมีสัมมาคารวะ Komin (1991) ได้สรุปว่าสังคมไทยให้ความสำคัญแก่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก กล่าวคือการแสดงออกด้วยความโกรธ ฉุนเฉียว หรือไม่พอใจ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม แต่ควรแสดงกริยาและวาจาที่สะท้อนความ “เกรงใจ” เพื่อรักษา “น้ำใจ” ของกันและกัน รวมทั้งไม่ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึก “เสียหน้า” ดังนั้น สังคมไทยจึงให้การยกย่องแก่ผู้ที่แสดงกริยาสุภาพอ่อนโยน ไม่ก้าวร้าว รวมทั้งมีการใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคคลที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย ดังจะเห็นได้จากสำนวนไทยที่ว่า “บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น” หรือ “น้ำขุนอยู่ใน น้ำใสอยู่นอก”

ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ การที่จุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ อาจเนื่องมาจากการที่จุดแข็งเชิงจิตวิทยาและลักษณะบุคลิกภาพมีความคล้ายคลึงกันในเชิงมโนทัศน์ (conceptual similarity) นักจิตวิทยาในยุคแรกมีทัศนะว่าจุดแข็งเชิงจิตวิทยาเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพ (McGrath et al., 2017) แต่เมื่อไม่นานมานี้ นักจิตวิทยาเชิงบวกได้ให้ความสนใจและศึกษาวิจัยจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในฐานะที่เป็นตัวแปรที่แยกจากลักษณะบุคลิกภาพ และนำไปสู่การพัฒนาแบบจำลองจุดแข็งเชิงจิตวิทยา เช่น แบบจำลอง VIA (Peterson & Seligman, 2004) ซึ่งได้ผนวกคุณค่าทางจริยธรรมและสังคมเข้ามาในแนวคิดเกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยาด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่ได้ศึกษาความเกี่ยวพันกันระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยาและลักษณะบุคลิกภาพ และได้พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยากับลักษณะบุคลิกภาพ (Furnham & Ahmetoglu, 2014; Park & Peterson, 2005)

อำนาจการทำนายของลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบที่มีต่อจุดแข็งเชิงจิตวิทยา สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสำนึกผิดชอบเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้เป็นจำนวนมากที่สุด รวม 14 จุดแข็ง ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความรอบคอบ ความมีระเบียบวินัย ความคงเส้นคงวา ความมั่งคั่ง การมุ่งเน้นคุณภาพ ความยุติธรรม ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้คุณ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาด ความรอบรู้ และความรู้ การที่ลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้เป็นจำนวนมากที่สุด อาจอธิบายได้ว่าความสำนึกผิดชอบเป็นการกระทำสิ่งต่างๆ อย่างมีวินัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พยายามทำงานอย่างถูกต้องและสมบูรณ์แบบ มีความรอบคอบในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ และมีการจัดระเบียบเรื่องการใช้เวลาและการจัดวางสิ่งของต่างๆ ทั้งนี้ McCrae and John (1992) ได้เสนอว่าความสำนึกผิดชอบประกอบด้วยคุณลักษณะ 2 ประการคือ การยับยั้ง (inhibitive) และการทำงานเชิงรุก (proactive) การยับยั้งเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมแรงขับในจิตใจ ส่วนการทำงานเชิงรุกเป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบระเบียบและขึ้นนำการกระทำของบุคคล ดังนั้นความสำนึกผิดชอบจึงเป็นลักษณะบุคลิกภาพเพียงด้านเดียวที่มีอำนาจสูงในการทำนายว่าคุณคนจะมีความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความคงเส้นคงวา ความรอบคอบ ความมั่งคั่ง การมุ่งเน้นคุณภาพ และความยุติธรรมมากน้อยเพียงไร นอกจากนั้นการที่ความสำนึกผิดชอบมีส่วนร่วมในการทำนายจุดแข็งด้านความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้คุณ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาด ความรอบรู้ และความรู้ ก็เพราะลักษณะบุคลิกภาพด้านนี้มีอิทธิพลต่อการควบคุมตนเอง ทำให้บุคคลมีการกระทำสิ่งต่างๆ ตามบรรทัดฐานของสังคม มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานและใช้ชีวิตตามแผนการที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งยอมทำให้บุคคลที่มีความสำนึกผิดชอบสูงมีความใฝ่รู้ และรอบรู้ในสิ่งที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งสามารถกำกับควบคุมแรงขับต้นทางจิตใจด้านลบ เช่น ความโกรธ ความเศร้า ฯลฯ ได้ดีกว่าผู้ที่ขาดความสำนึกผิดชอบ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ McGrath et al. (2017) ที่ได้พบว่าความสำนึกผิดชอบมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายการบังคับตน ความมุ่งมั่นยืนหยัด ดุลยพินิจและความรอบคอบของบุคคล

2. การเปิดเผยตนเองเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจสูงในการทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาด้านความเอื้อเฟื้อ ความมีชีวิตชีวา ความฉลาดทางสังคม การมีอารมณ์ขัน และการพูดจาดี นอกจากนั้นยังมีส่วนร่วมกับลักษณะบุคลิกภาพอื่นในการทำนายความกล้า และการรู้คุณ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับการวิจัยของ McGrath et al. (2017) ที่ได้พบว่าลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดเผยตนเองมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายอารมณ์ขัน ความมีชีวิตชีวา ความฉลาดทางสังคม ความเอื้อเฟื้อเมตตา ความรู้สึกขอบคุณ และความกล้าหาญ นอกจากนั้น นักวิชาการยังพบว่าผู้ที่มีการเปิดเผยตนเองสูงยังมีระดับสุขภาวะทางจิตใจที่ดี มีความสุขในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น (Mesurado, Mateo, Valencia, & Richaud, 2014) และรู้สึกขอบคุณในสิ่งดีที่ผู้อื่นกระทำให้ตน (McCullough, Tsang, & Emmons, 2004) ผลการวิจัยนี้อาจอธิบายได้ว่าการเปิดเผยตนเองเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่สะท้อนถึงการมีความเชื่อมั่นเมื่อต้องเป็นผู้นำหรือพูดคุยกับกลุ่มคน มีความรู้สึกสนุกสนานในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีอารมณ์เบิกบาน กระตือรือร้น ชอบพูดคุย กล้าแสดงออก ตื่นตัว ชอบความสนุกตื่นเต้น และมองโลกในแง่ดี ดังนั้น บุคคลที่มีลักษณะเปิดเผยตนเองสูงจึงมักแสดงความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น มีการแสดงออกที่มีชีวิตชีวา รู้จักการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม รู้จักการขอบคุณ มีอารมณ์ขัน และการพูดจาที่เหมาะสมกับกาลเทศะ

3. การเปิดรับประสบการณ์เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจสูงในการทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาด้านความคิดสร้างสรรค์ ความเฉลียวฉลาด ความรอบรู้ ความใฝ่รู้ และความอดทน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้อง

กับการวิจัยของ McGrath et al. (2017) ที่ได้พบว่าลักษณะบุคลิกภาพด้านการเปิดรับประสบการณ์มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความคิดสร้างสรรค์ ความรักการเรียนรู้ ความใฝ่รู้ และการเห็นคุณค่าในความสำเร็จและความดีเลิศ การเปิดรับประสบการณ์เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่แสดงถึงการมีความสนใจใฝ่รู้ในสิ่งต่างๆ รู้สึกดีต่อกับความงดงามของศิลปะและธรรมชาติ ชอบใช้จินตนาการอย่างอิสระ และสนใจในความคิดหรือคนที่แปลกแตกต่างจากปกติ ดังนั้น จึงเป็นไปได้สูงที่ผู้ที่มีการเปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ จะมีความคิดสร้างสรรค์ ความรอบรู้ ความใฝ่รู้ และความเฉลียวฉลาด รวมทั้งมีความอดทนต่อสถานการณ์ที่ยากลำบากและไม่คุ้นเคย

4. การตอบสนองทางอารมณ์เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจสูงในการทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ความอดทน ความกล้า และความเฉลียวฉลาด ผู้ที่มีการตอบสนองทางอารมณ์สูงมักมีความหวาดกลัวต่อภัยอันตรายต่างๆ รู้สึกวิตกกังวลต่อการเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด ต้องการได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์จากผู้อื่น และมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและมีความผูกพันทางอารมณ์กับผู้อื่นสูง ด้วยเหตุนี้จึงมักมีความมั่นคงทางอารมณ์ต่ำ ขาดความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่มีความกดดัน และรู้สึกยับยั้งต่อภัยคุกคาม ความลำบาก หรือความทุกข์ยาก และไม่กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง การวิจัยได้พบว่าการตอบสนองทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไวต่อการรับรู้เสียงรบกวนและความรู้สึกรำคาญต่อเสียงรบกวน (Wright, Peters, Ettinger, Kuipers, & Kumari, 2014) นอกจากนี้ การที่การตอบสนองทางอารมณ์สามารถทำนายความเฉลียวฉลาดได้ ก็สอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตที่พบว่าการตอบสนองทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับสติปัญญา (Moutafi, Furnham, & Tsaousis, 2006)

5. ความซื่อสัตย์-ถ่อมตนเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจสูงในการทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับการวิจัยของ McGrath et al. (2017) ที่ได้พบว่าลักษณะบุคลิกภาพด้านความซื่อสัตย์-ถ่อมตนมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความซื่อสัตย์ นอกจากนี้ การวิจัยของ Lee, Ashton, Morrison, Cordery, and Dunlop (2008) ได้พบว่าความซื่อสัตย์-ถ่อมตนเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจสูงในการทำนายความซื่อสัตย์สุจริตของบุคคล ผลการวิจัยนี้อาจอธิบายได้ว่าผู้ที่มีความซื่อสัตย์-ถ่อมตนมักหลีกเลี่ยงการหลอกล่อผู้อื่น หรือการทำผิดกฎระเบียบ เพื่อให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ นอกจากนี้ ยังไม่รู้สึกว่าตนเองต้องได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษเพื่อยกระดับสถานภาพทางสังคม ไม่สนใจในความร่ำรวยและความหรูหรา

6. การเห็นตามผู้อื่นเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจสูงในการทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยา ด้านความสุภาพอ่อนโยน ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับการวิจัยของ McGrath et al. (2017) ที่ได้พบว่าลักษณะบุคลิกภาพด้านความซื่อสัตย์-ถ่อมตนมีความสัมพันธ์และสามารถทำนายความถ่อมตน และการวิจัยยังได้พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจทั้งเพศหญิงและชายที่มีระดับการเห็นตามผู้อื่นสูง มักจะมีพฤติกรรมที่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การเอาใจใส่ การแสดงความสุภาพอ่อนโยน และการแสดงออกที่อบอุ่น เนื่องจากพวกเขาต้องการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (Liang, Chia, & Liang, 2015) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้ที่มีระดับการเห็นตามผู้อื่นสูงมักไม่ตัดสินผู้อื่น ยินดีที่จะประนีประนอมและร่วมมือกับผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี สุภาพอ่อนโยน และให้อภัยผู้อื่นได้ง่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาโดยใช้แนวทางการศึกษาคำศัพท์พรรณนา ลักษณะบุคคล การวิจัยในอนาคตควรจะมีการศึกษาองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น

การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบว่าองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทของสังคมไทยมีความแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้หรือไม่

2. การวิจัยนี้ได้พบความคล้ายคลึงกันบางส่วนระหว่างองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทของสังคมไทยที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้กับองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาที่ได้จากการศึกษาในโลกตะวันตก แต่ก็มีบางส่วนที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของสังคมไทย ซึ่งผลมาจากการใช้วิธีการจากมุมมองของคนใน (emic approach) กล่าวคือ การวิจัยครั้งนี้พยายามทำความเข้าใจจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในแบบที่คนในสังคมไทยเข้าใจ ดังนั้น การวิจัยในอนาคตจึงอาจใช้ผลการวิจัยนี้เป็นฐานสำหรับการศึกษาเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทของสังคมไทย เช่น การพัฒนาเครื่องมือเพื่อประเมินจุดแข็งเชิงจิตวิทยา การศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจุดแข็งเชิงจิตวิทยาให้แก่บุคคลต่างๆ ฯลฯ

3. ควรจะมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งเชิงจิตวิทยากับตัวแปรอื่นๆ ในบริบทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบริบทการทำงาน การเรียน ครอบครัว ซึ่งช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและการทำงาน เช่น สุขภาวะทางจิตใจ ความพึงพอใจในชีวิต ผลการปฏิบัติงาน ความสำเร็จในอาชีพ ฯลฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้

1. องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบของจุดแข็งเชิงจิตวิทยาในบริบทของสังคมไทยที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประยุกต์เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะของคนไทย ตัวอย่างเช่น การจัดการฝึกอบรมและพัฒนาจุดแข็งเชิงจิตวิทยาให้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถค้นหาและนำจุดแข็งเชิงจิตวิทยาของตนเองไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน หรือการใช้ชีวิต

2. ข้อค้นพบเกี่ยวกับจุดแข็งเชิงจิตวิทยาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไทย ได้แก่ ความสุภาพอ่อนโยน และการพูดจาดี เป็นสิ่งที่ควรจรรักษาให้คงอยู่ต่อไป เพราะเป็นจุดแข็งเชิงจิตวิทยาซึ่งช่วยเสริมสร้างและรักษาสัมพันธภาพทางสังคมให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ในขณะเดียวกันก็ช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมด้วย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงวัฒนธรรม ควรจะได้จัดโครงการต่างๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการเสริมสร้างจุดแข็งเชิงจิตวิทยาเหล่านี้

3. ผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่าจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบ และลักษณะบุคลิกภาพ 6 องค์ประกอบสามารถทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาแต่ละด้านได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีอำนาจทำนายจุดแข็งเชิงจิตวิทยาได้ในจำนวนที่มากที่สุด ดังนั้น การพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อเสริมสร้างลักษณะบุคลิกภาพด้านความสำนึกผิดชอบ รวมทั้งลักษณะบุคลิกภาพด้านอื่นๆ จึงเป็นการเสริมสร้างจุดแข็งเชิงจิตวิทยาให้แก่บุคคลไปในตัว

เอกสารอ้างอิง

- Asplund, J., Agrawal, S., Hodges, T., Harter, J., & Lopez, S.J. (2014). *The Clifton StrengthsFinder® 2.0 technical report: Development and validation* [technical report]. Washington, DC: Gallup.
- Bentler, P. M., & Chou, C.-P. (1987). Practical Issues in Structural Modeling. *Sociological Methods & Research*, 16(1). 78–117.
- Dahlsgaard, K., Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2005). Shared virtue: The convergence of valued human strengths across culture and history. *Review of General Psychology*, 9(3), 203–213.
- De Vries, R. E. (2013). The 24-item brief HEXACO inventory (BHI). *Journal of Research in Personality*, 47(6). 871–880.
- Furnham, A., & Ahmetoglu, G. (2014). Personality, ideology, intelligence, and self-rated strengths. *Psychology*, 5(08). 908–917.
- Goldberg, L. R. (1981). Language and individual differences: The search for universals in personality lexicons. In L. Wheeler (Ed.), *Review of personality and social psychology* (Vol. 2, pp. 141–165). Beverly Hills, CA: Sage.
- Goodman, F. R., Disabato, D. J., & Kashdan, T. B. (2018). Integrating psychological strengths under the umbrella of personality science: Rethinking the definition, measurement, and modification of strengths. *The Journal of Positive Psychology*, 1-7.
- Hofstede, G. H. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Kidder, R. M. (1994). *Shared values for a troubled world: Conversations with men and women of conscience*. San Francisco: Jessey-Bass.
- Komin, S. (1991). *Psychology of the Thai people: Values and behavioral patterns*. Bangkok: Research Center, National Institute of Development Administration.
- Küng, H. (1998). *A global ethics for global politics and economics*. Oxford: Oxford University Press.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2008). The HEXACO personality factors in the indigenous personality lexicons of English and 11 other languages. *Journal of Personality*, 76(5). 1001–1054.
- Lee, K., Ashton, M. C., Morrison, D. L., Cordery, J., & Dunlop, P. D. (2008). Predicting integrity with the HEXACO personality model: Use of self- and observer reports. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 81(1). 147–167.
- Liang, C. T., Chia, T. L., & Liang, C. (2015). Effect of personality differences in shaping entrepreneurial intention. *International Journal of Business and Social Science*, 6(4). 166–176.
- Linley, A., Willars, J., & Biswas-Diener, R. (2010). *The strengths book: What you can do, love to do, and find it hard to do – and why it matters*. Coventry, UK: CAPP Press.
- McCrae, R. R., & John, O. P. (1992). An Introduction to the Five-Factor Model and Its Applications. *Journal of Personality*, 60(2). 175–215.

- McCullough, M. E., Tsang, J., & Emmons, R. A. (2004). Gratitude in intermediate affective terrain: Links of grateful moods to individual differences and daily emotional experience. *Journal of Personality and Social Psychology, 86*(2). 295-309.
- McGrath, R. E., Hall-Simmonds, A., & Goldberg, L. R. (2017). Are measures of character and personality distinct? Evidence from observed-score and true-score analyses. *Assessment, 1*-19.
- Mesurado, B., Mateo, N. J., Valencia, M., & Richaud, M. C. (2014). Extraversion: Nature, development and implication to psychological health and work life. In A. D. Haddock & A. P. Rutkowski, *Psychology of Extraversion* (pp. 1-13). Hauppauge, NY: Nova.
- Moutafi, J., Furnham, A., & Tsaousis, I. (2006). Is the relationship between intelligence and trait Neuroticism mediated by test anxiety? *Personality and Individual Differences, 40*(3). 587-597.
- Noftle, E. E., Schnitker, S. A., & Robins, R. W. (2011). Character and personality. *Designing Positive Psychology, 207-227*.
- Park, N. & Peterson, C. (2005). The values in action inventory of character strengths for youth. In K. Moore, L. Lippmann (Eds.). *What do children need to flourish?* (pp. 13-23). NY: Spring.
- Pervin, L. A. (1980). *Personality theory and assessment*. NY: Wiley.
- Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A classification and handbook*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Ringle, C. M., Wende, S., & Becker, J. M. (2015). *SmartPLS 3*. Boenningstedt: SmartPLS GmbH. Retrieved from <http://www.smartpls.com>.
- Saucier, G., & Goldberg, L. R. (2001). Lexical studies of indigenous personality factors: Premises, products, and prospects. *Journal of Personality, 69*. 847-880.
- Saucier, G., Georgiades, S., Tsaousis, I., & Goldberg, L. R. (2005). The factor structure of Greek personality adjectives. *Journal of Personality and Social Psychology, 88*(5). 856-875.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist, 55*(1). 5-14.
- Sternthal, B., Tubott, A. M., Calder, B. J., & Richard, P. (1994). Experimental design: Generalization and theoretical explanation. In R. P. Bagozzi (Ed.), *Principles of marketing research* (pp. 195-223). Oxford: Blackwell.
- Triandis, H. C. (1988). Collectivism vs. individualism. In G. Verma & C. Bagley (Eds.), *Cross-cultural studies of personality, attitudes and cognition* (pp. 60-95). London: Macmillan.
- Wright, B., Peters, E., Ettinger, U., Kuipers, E., & Kumari, V. (2014). Understanding noise stress-induced cognitive impairment in healthy adults and its implications for schizophrenia. *Noise and Health, 16*(70). 166.